

Församlingens källor (Apg 2:41-47)
Predikan av Jan-Gunnar Wahlén
sö 14 feb 2016

Inledning

Vi är lite olika som människor och i samband med ett årsmöte har en del av oss lättast att blicka tillbaka och tänka på det som varit medan andra vill lämna det gamla och enbart gå framåt. Som 25-åring var jag väldigt irriterad över alla jubileum som skulle firas i den församling jag då var med i men intresset för det förflutna kanske växer med åren? Men låt oss komma ihåg att i Jesus Kristus finns alla tider samlade samtidigt: han som är densamme, igår, i dag och i evighet.

Jag tror att det är när vi går tillbaka till de urkristna källorna som vi hittar näring för vårt liv och vårt uppdrag nu och i framtiden. Och då landade jag i Apostlagärningarna 2 där var och en fick höra om ”om Guds stora gärningar” (Apg 2:11) på sitt eget språk.

”De som tog till sig hans ord lät döpa sig, och den dagen ökade de troendes antal med inemot tre tusen. Och de deltog troget i apostlarnas undervisning och den inbördes hjälpen, i brödbrytandet och bönerna. Alla människor bävade: många under och tecken gjordes genom apostlarna. De troende fortsatte att samlas och hade allting gemensamt. De sålde allt vad de ägde och hade och delade ut åt alla, efter vars och ens behov. De höll samman och möttes varje dag troget i templet, och i hemmen bröt de brödet och höll måltid med varandra i jublande, uppriktig glädje. De prisade Gud och var omtyckta av hela folket. Och Herren lät var dag nya människor bli frälsta och förena sig med dem.”

(Apg 2:41-47)

Det här är det äldsta fragmentet vi har av vad de första kristna gjorde tillsammans och jag tänker mig att det fortfarande behöver vara grunden i församlingslivet. Vi kan syssla med annat också men inte på bekostnad av de här grundläggande sakerna.

Dop och omvändelse

Det första vi läser om är dopet och omvändelsen. Dopet beskrivs som en naturlig början av det kristna livet. Det verkar ha skett väldigt tätt in på själva omvändelsen. Och det finns en del texter där man nästan inte skiljer på dop och frälsning, så intimt hänger de ihop: ”Omvänd er och låt er alla döpas” (Apg 2:38). Eller hos Paulus: ”Genom dopet har vi alltså dött och blivit begravda med honom för att också vi skall leva i ett nytt liv, så som Kristus uppväcktes från de döda” (1 Kor 7:4). Dopet är inte någon examen, ingen belöning för fullfjädrade lärjungar. Den som går och väntar på att bli värdig att få döpas kommer aldrig att bli döpt. För poängen är ju att vi inte kan bli värdiga Gud och att det var därför Jesus dog för oss.

Det vi läser om på pingstdagen är ett andligt kraftnedslag. Men vi bör kanske observera att en upplevelse av Guds närvaro inte alltid upplevs som härlig. ”Orden träffade dem i hjärtat” är 1981 års lite mesiga översättning av den erfarenheten. Nästan alla äldre svenska översättningar talar om att de fick ”ett stygn i hjärtat”. I Folkbibeln står det: ”När de hörde detta högg det till i hjärtat på dem.” Och så kan det vara att möta den helige Guden. Det är i det sammanhanget som Petrus säger att omvändelse och dop är den enda lösningen. Att ändra inriktning i sitt liv och gå åt ett annat håll och låta sig renas i dopets vatten. Bara så kan såret i

hjärtat läkas. Det är grunden i apostlarnas undervisning, den första av fyra saker som nämns i vers 42.

Skäms inte för evangeliet!

Läser vi Petrus predikan, ja alla predikningar som finns återgivna i Apostlagärningarna är fokus väldigt tydligt på Jesus. Ett exempel från början: ”Israeliter, lyssna på mina ord: Jesus från Nasaret, en man vars uppdrag Gud bekräftade inför er genom att låta honom utföra kraftgärningar och under och tecken mitt ibland er, som ni själva vet, han utlämnades efter Guds beslut och plan, och ni lät laglösa spika fast och döda honom. Men Gud löste honom ur dödens vånda och lät honom uppstå, eftersom det inte var möjligt att döden skulle få behålla honom i sitt grepp. (Apg 2:22-24). Jag tror att vi har mycket att lära av den här tydliga inriktningen. Även världens första pingstpredikan handlar om Jesus och inte i första hand om andliga upplevelser.

Men i ett sekulariserat samhälle kan vi känna oss inklämda i ett hörn. Minns ni när Fredrik Reinfeldt skulle presentera sin nya arbetsmarknadsminister? Det var nästan som om hon hade någon sjukdom. Han sänkte rösten och berättade generat att hon ”hade en tro” och t.o.m. var med i en församling. Det var som om han sa: -Hon avviker från majoritetsateismen men ge henne chansen ändå! Det är inte så konstigt att vi påverkas av ett sådant samhällsklimat. När vi inte ser omvändelser, dop och helanden så ofta kan vi tappa självförtroendet och då är det lätt att det sker en omförhandling av evangeliet, fast det inte var vad vi hade tänkt från början.

I sin bok *Som om Gud inte finns* skriver Magnus Malm om de små ”myrsteg” som obemärkt riskerar att föra oss åt fel håll. Han talar om språkliga positionsförflyttningar där vi istället för Gud talar om det heliga, istället för evangeliet om kristna värderingar, där vi byter ut bön mot andlighet, efterföljelse mot engagemang, synd mot brustenhet och Ordet mot mysteriet. Magnus Malm frågar vasst: ”Kan kyrkan göra någon som helst etisk markering som inte står på Dagens Nyheters ledarsida?”

Men som församling finns vi till för att förkunna och gestalta evangeliet. Om vi inte gör det har vi faktiskt inget existensberättigande. Det vore som om Posten skulle sluta dela ut brev, SJ skulle sluta köra tåg eller ICA sluta sälja mat. Och texten om pingstdagen är faktiskt hoppingivande. Om vi tänker efter är det den f.d. förnekaren Petrus som står och predikar så frimodigt. Och det gällde inte bara han. Det är inte för inte som pingsten kallas för kyrkans födelsedag. Den helige Ande gör någonting med människor!

Så i Andens kraft rycker vi bort det där täcket av försiktighet som ligger över oss! Och så lämnar vi rädslan för att göra bort oss, viljan att vara alla till lags och tänker istället på att vi har världens bästa budskap! I Guds närvaro får vi falla ner på våra ansikten men där finns också befrielsen, i omvändelsen till Jesus! Han har gjort någonting åt det grundläggande problemet med oss människor, inkräktheten i oss själva, synden, och vunnit befrielse åt oss för evigt. ”Jag skäms inte för evangeliet. Det är en Guds kraft som räddar var och en som tror” (Rom 1:16) skriver Paulus. Evangeliet är budskapet om nåd både för de duktiga som tror att de klarar allt och för dem som faller ihop av utmattning när veckan är slut. Och för alla oss mitt i mellan.

Det vi ser här, på den första pingstdagen är ett enormt flöde av andligt liv. Inte små droppar utan mer som ett vattenfall från himlen. För att ta vara på detta flöde av levande vatten behövdes det fåror som det andliga livet kunde rinna fram i. Och de beskrivs i den 42:a

versen. Jag tror att vi fortfarande behöver dem för att inte allt ska rinna ut i sanden. Starka andliga upplevelser är viktiga. För en del är omvändelsen en helt avgörande punkt. Men sådant behöver kanaliseras till det vanliga livet där vi befinner oss största delen av tiden. Och därför har vi fått dessa fyra: apostlarnas undervisning, den inbördes hjälpen, brödbrytandet och bönerna.

En helhetssyn på de urkristna praktikerna

När jag räknade upp dem för mig själv slogs jag av att vi har delat in dem i andligt och materiellt eller gudstjänst och vardag. Bön och undervisning är väl de två som vi räknar till det andliga. Men i den första kristna församlingen fanns ingen sådan uppdelning. Vi har ingen urkristen gudstjänstordning men det verkar vara det här de gjorde när dom sågs. De tog del av apostlarnas undervisning och de bad tillsammans. Men det står också om ”den inbördes hjälpen”, ordagrant gemenskapen från ordet koinonia. Men ”hjälpen” är nog en rätt bra översättning för gemenskapen innebar att de praktiskt hjälpte varandra. Det fanns dem som hade mycket och dem som hade lite eller ingenting alls. Men i den kristna gemenskapen fanns allt vad de behövde. De mötte varandras behov.

Gemenskapen omfattade både vardag och söndag, det gick liksom inte att göra någon sådan uppdelning. De träffades t.o.m. varje dag läste vi och ”höll måltid med varandra i jublande, uppriktig glädje” (2:46). De åt tillsammans, vilket i Bibelns värld är ett djupt uttryck för gemenskap. Det var därför som Jesus fick så mycket skäll för vem han åt med. I samband med påskmåltiden hade Jesus talat om brödet och vinet som symboler för sin död. Och i kyrkan var Herrens måltid både fylld av verklig mat och en påminnelse om vad Jesus gjort: ”Detta är min kropp, detta är mitt blod”.

Från början hängde dessa båda saker ihop: måltiden som man blev mätt av och åminnelsen av hans död. Eller om man så vill fysiskt och andligt bröd. Men rätt snart kom de att skiljas åt. Den unge församlingsplanteraren Rickard Cruz i Helsingborg har beskrivit den här utvecklingen med orden ”Från köksbord till altare” (*Middag med Jesus*). Och han kopplar ihop det med den kyrkohistoriska utvecklingen. När Theodosius den store i slutet av 300-talet började gynna den kristna kyrkan och man fick kyrkbyggnader skilde man så småningom på kyrkan och hemmet, det andliga och det materiella, präster och vanliga. Magnus Malm menar att det är just detta som är det tydligaste uttrycket för sekularisering: när tron skiljs från det övriga livet. Och så påpekar han att djävulen på grekiska, diabolos, betyder ”den som kastar isär”.

Jag har rätt ofta funderat över hur vi återvinner den här helheten i vår syn på livet där allt hänger ihop. Det var nog lättare så länge den kristna kyrkan var en husförsamlingsrörelse. Men vi har fortfarande mindre grupper och de är oerhört viktiga för att hjälpa oss att få ihop de här delarna och påminna oss om att Jesus vill vara med oss hela veckan.

I fredags läste jag en artikel i Dagen där en forskningsrapport slog fast att delaktigheten minskar med antalet medlemmar i en församling. Det finns en risk att vi kommer längre ifrån varandra, ju större vi blir. Och så hade man intervjuat pastorerna i några av Sveriges största församlingar. En av dem sa så här: ”Ju större man bygger, ju mindre måste man också bygga ... Det är varje växande församlings utmaning att bevara människors delaktighet.” Därför är

församlingens mindre enheter oerhört viktiga. Eller ska vi våga tänka som församlingsplanterarna i Helsingborg: vi behöver inte större församlingar utan fler.

Vi kom till Hallsberg i september 99 och gick med i en bönegrupp. Men när flera i gruppen började få barn ändrades förutsättningarna. Det blev bara en i varje familj som kunde gå medan den andra fick vara hemma med barnen. Och jag kände mig inte riktigt nöjd med det. Så efter ett tag startade vi istället en grupp dit man kunde komma med hela familjen lite tidigare på kvällen och vi åt en enkel middag tillsammans. Efter måltiden firade vi inte nattvard men i bästa fall fick vi be tillsammans en stund. Det var mycket rörigare än den där lilla stillsamma bönegruppen vi hade haft förut men det kändes mycket bättre. Och jag tror att det berodde på att vi var någonting urkristet på spåren. När vi till slut blev 34 personer med kvinnor och barn blev det ohållbart men det fungerade faktiskt under flera år.

Så låt oss ha en helhetssyn på de här sakerna som de kristna gjorde tillsammans. Kommer ni ihåg vilka kvalifikationer som krävdes för dem som skulle dela ut maten: jo de skulle vara fyllda av Ande och vishet! (Apg 6:3). Bön och predikan är en urkristen praktik men också måltiden och den inbördes hjälpen. Så när vi äter eller fikar tillsammans, tveka inte att prata om vad ni behöver hjälp med eller om ni vet någon annan som behöver ett handtag någonstans. Så har Gud tänkt att församlingen ska fungera. Våra hem är inte en borg utan en plats för möten, måltider, bön och bibelläsning. Så kämpa på med era bordsböner och familjeandakter. Låt även hemmet vara en kyrka och kyrkan ett hem.

Avslutning

"Ni har lärt känna herren Kristus Jesus, lev då i honom, med rot och grund i honom, allt fastare i den tro som ni har undervisats i, och låt er tacksamhet överflöda. "

(Kol 2:6-7). Vi tackar Gud för den apostoliska undervisningen, för den inbördes hjälpen, brödbrytandet och bönerna. Amen.

